

Анна Безрукова
викладач кафедри
англійської мови
та методики її навчання
Уманський державний
педагогічний університет
імені Павла Тичини

ШІСТЬ ФОРМ ЗАЛУЧЕННЯ БАТЬКІВ ДО ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ДЖОЙС ЕПШТЕЙН

Ключові слова: залучення батьків, батьківство, спілкування, волонтерство, прийняття рішень, співпраця з громадою, навчання вдома.

Залучення батьків - це форми участі батьків у навчанні своїх дітей. Залучення батьків включає участь сім'ї. Діяльність щодо залучення батьків включає взаємодію між родиною та школою. Процес залучення батьків до освітнього процесу включає відвідування шкільних заходів, відвідування конференцій для батьків, спілкування з вчителем, відвідування спортивних заходів та волонтерство в школі [8].

Аналіз останніх робіт та публікацій показав, що залучення батьків збільшує академічну успішність, відвідуваність, лідерські якості, покращує випускні оцінки, підвищує самооцінку батьків та учнів та формує позитивне ставлення до школи (Дж. Епштейн, Л. Ферлаццо, А. Харріс, К. Гувер-Демпсі, К. Мапп, Е. Померанц та ін.).

Великий внесок у дослідження залучення батьків зробила американська дослідниця Дж. Епштейн. Вивчення природи та наслідків співпраці родини та громади відображено у більш ніж ста публікаціях. Мета дослідження: проаналізувати шість форм залучення батьків розроблених Дж. Епштейн та проаналізувати ефективність цієї участі.

Джойс Епштейн працює в університеті Джона Хопкінса і досліджує як школа, батьки, учні та громада можуть розвивати та підтримувати ефективні програми залучення батьків до освітнього процесу та партнерські стосунки в

школах та громадах. Дослідження Дж. Епштейн відображені в шести основних формах залучення батьків [1], [3], [5], що були розроблені для того, щоб допомогти педагогам створити комплексні програми залучення батьків [5]. Кожна форма залучення включає різні рівні участі, вимоги та різні рівні результатів для учнів, батьків та шкільного співтовариства. Шість форм залучення батьків до освітнього процесу Дж. Епштейн: батьківство; спілкування; волонтерство; навчання вдома; прийняття рішень; співпраця з спільнотою [2], [3].

Перша форма залучення Дж. Епштейн - *батьківство*, визначена як забезпечення належних умов проживання в родині: здоров'я, безпека, харчування, одяг та навички батьківства. Батькам презентується інформація та заходи, які допомагають сім'ям зрозуміти розвиток дітей та підлітків, а також забезпечення домашніх умов, що допомагають учням на кожному рівні. Як наслідок, батьки відчувають підтримку від школи та інших батьків; розвивають розуміння та зміцнюють впевненість у навичках батьківства; вміють ділитися знаннями та проблемами батьківства з іншими батьками; розвивають розуміння розвитку дитини та підлітків та поваги до інших сімей та шкільного персоналу [1], [6], [7].

Спілкування - розглядається як ще одна форма співпраці родини та школи, предметом спілкування є успішність учня та шкільна програма [1], [2]. Вищезазначена форма залучення батьків до освітнього процесу може включати: телефонні дзвінки додому співробітниками школи, конференції для батьків та вчителів, перекладачі, щотижневі або щомісячні папки з роботами учнів, батьківські довідники, копії навчальної програми класу, інформаційні бюлетені, інформація для батьків про безпеку в Інтернеті і залякування та інше. В результаті батьки отримують чітку інформацію про шкільну політику та програми, можливості взаємодії з викладачами та вирішення проблем учнів [3], [4], [5].

Третя форма передбачає *волонтерство* батьків у школі. Волонтерство надає батькам можливість підтримувати школу на різних рівнях. Батьків

обирають і забезпечують всіма необхідними тренуваннями. Приклади волонтерських можливостей: стати батьками класу, батьківським патрулем безпеки, контролюючими на перервах чи в обідніх кімнатах, класним або шкільним волонтером, волонтерами особливих подій або благодійності, спілкуватися по телефону з батьками учнів, надавати офісну підтримку, створити кімнату для батьків-волонтерів тощо. Переваги для батьків включають подальше розуміння роботи вчителя, підвищення рівня комфорту в школі та усвідомлення того, що сім'ї тут вітаються, розвивають впевненість у собі, про свою здатність працювати, вдосконалюючи свою власну освіту та лідерські якості, отримати певні навички і як наслідок, отримані базові знання та навички з волонтерства можуть перерости у професію для батьків.

Четвертий форма взаємодії родини і школи Дж. Епштейн - це **навчання вдома**. Багато досліджень підтвердили, що цей компонент вважається найбільш ефективним та найпростішим способом залучення батьків. Під час навчання вдома вчителі повинні надати батькам ідеї та інформацію про те, як підтримувати свою дитину вдома, підвищити рівень знань учнів та залучати батьків до завдань, які можуть бути завершені вдома, для надання допомоги учням в навчанні, для покращення навчання, яке відбувається в школі. Школи повинні надавати інформацію, яка допоможе батькам у цій діяльності. Успіх програми залучення батьків, який використовує цей підхід, полягає в тому, що це простий спосіб відкриває нові шляхи комунікацій між батьками та вчителями. Надання регулярної та своєчасної інформації учням та сім'ям про вимоги до випускних робіт, оцінок, отриманих кредитів та інформацію про планування наступних етапів освіти є компонентами успішного навчання в домашніх умовах, що входить до складу моделі залучення батьків до навчального процесу Дж. Епштейна. Батьки, які обирають таку форму співпраці, розвиватимуть свої знання про дитину як учня, цінують роботу та навички вчителя, сприяють обговоренню з дитиною школи, домашнього завдання та завдань в класі, отримують знання про те, як підтримувати та допомагати дитині вдома з домашньою та класною роботою

та розвинути більш глибоке розуміння навчальної програми кожного року навчання та очікування учнів у межах певного рівня.

Прийняття рішень – форма залучення батьків до освітнього процесу де сім'ї отримують ідеї та інформацію про те, як підтримувати свою дитину вдома, підвищити рівень знань учнів та залучити батьків до навчального процесу. Члени сім'ї беруть активну участь в родинно-шкільних організаціях та місцевих шкільних радах, участі в комітетах, в співпраці з іншими батьками, з метою їх залучення до шкільних подій та пов'язаних з ними можливих ресурсів, роботи з незалежними групами захисту та участі у комітетах районного чи державного рівня для залучення громади і сім'ї. Для такої форми залучення шкільний округ повинен забезпечити підготовку сімей для того, щоб вони стали представниками шкіл, залучити учнів та батьків до груп, які приймають рішення і розвинути групу батьків-лідерів, яка представляє всі расові, етичні, соціально-економічні групи школи. П'ятий компонент дає батькам можливість розвивати лідерські навички, коли вони беруть участь у прийнятті рішень, в управлінні та захисті школі. Переваги також включають в себе усвідомлення важливості батьків в голосуванні та прийнятті шкільних рішень, відчуття впливу на школу, обмін досвідом та розвиток зв'язків з іншими батьками, розвиток обізнаності про шкільну, районну та державну політику та участь в освітній політиці, що впливає на освіту їхньої дитини.

Шоста форма залучення – **співпраця з громадою** спрямована на поліпшення зв'язків між школою та родиною. Батьки розвивають відносини з громадськими організаціями та підтримують учнів в навчанні, соціально-емоційно та питаннях здоров'я через служби та ресурси, які надаються місцевими агентствами та урядовими групами для підсилення роботи сім'ї, навчання та розвитку учнів [1], [2], [3], [4], [5]. Сім'ям надаються ідеї та інформація про те, як підтримати свою дитину, щоб підвищити рівень знань учнів та залучити батьків до процесу навчання. Приклади такого типу підтримки включають: участь випускників у шкільних програмах, обрання

наставника для учня, підтримка інтеграції послуг між школою та громадою (сміттєпереробка, мистецтво, музика, робота зі старшими людьми). Батьки отримують позитивний досвід від такого роду залучення: усвідомлюють роль школи в громаді, внески, які робить громада для школи, вміння взаємодіяти з іншими членами громади, усвідомлювати ресурси громади та вміти використовувати ці ресурси для задоволення потреб сім'ї.

Як наслідок, ми можемо зробити висновок про те, що форми залучення батьків до освітнього процесу Дж. Епштейн допомагають усвідомити батькам важливість домашніх умов, які допомагають учням навчатися, розробляти ефективні комунікативні зв'язки між родиною та школою з метою надання інформації щодо успішності учнів та шкільної програми, надають можливість волонтерства в школі та поза школою, надають батькам можливість допомогти своїй дитині вчитися вдома через домашні заняття, заохочувати батьків до участі у шкільних рішеннях, захищати права учнів через участь у шкільних комітетах, колективах, радах та інших батьківських організаціях та надавати батькам можливість спілкування між школою та громадськими організаціями.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Constantino, S. (2003). *Engaging All Families: Creating a Positive School Culture by Putting Research into Practice*. Lanham, MD: Rowman & Littlefield Education.
2. Epstein, J. (2001). Building bridges of home, school, and community: The importance of design. *Journal of Education for Students Placed at Risk*, 6(1 & 2), 161-168.
3. Epstein, J., & Dauber, S. L. (1991). School programs and teacher practices of parent involvement in inner-city elementary and middle schools. *The Elementary School Journal*, 91(3), 289-305.
4. Epstein, J., & Sanders, M. G. (1996). *School, family, community partnerships: Overview and new directions*. Baltimore, MD: John Hopkins University Center of Family Schools and Children's Learning.

5. Epstein, J., Sanders, M. G., Simon, B. S., Salinas, K. C., Jansorn, N. R., & Van Voorkis, F. L. (2002). *School, family and community partnerships: Your handbook for actions*, 3rd edition. Thousand Oaks, CA: Corwin Press.
6. Ferrara, M., & Ferrara, P. J. (2005). Parents as partners: Raising awareness as a teacher preparation program. *Journal of Educational Strategies, Issues, and Ideas*, 79(2), 77-81.
7. Joshi, A., Eberly, J., & Konzal, J. (2005). Dialogue across cultures: Teachers' perceptions about communication with diverse families. *Multicultural Education*, 13(2), 11-15.
8. Love, Karen R., "Teacher Impact on Supporting the Parent-Teacher Partnership During the Middle School Years" (2014). Dissertations Paper. http://ecommons.luc.edu/luc_diss/902